Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination January - 2026

Course	:	**Master Course**	**Date**	:	**20/02/2026**
Subject Code	:	**MGT-03**	**Time**	:	**11:30am to 01:45pm**
Subject Name	:	**ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિતંત્ર અને રૂપતંત્ર**	**Duration**	:	**02.15 Hours**
			Max. Marks	:	**70**

પ્રશ્ન-1 ગુજરાતી ભાષાના વિકાસની ત્રણ ભૂમિકાઓને ઉદાહરણ સાથે સ્પષ્ટ કરો. **14**

અથવા

'ભાષા યાદૃચ્છિક સંકેતોની વ્યવસ્થા છે' – આ વિધાનની વિગતે ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-2 ગુજરાતી ભાષાના સ્પર્શ વ્યંજનો (કંઠ્ય, તાલવ્ય, મૂર્ધન્ય, દંત્ય, ઓષ્ઠ્ય)નું સવિસ્તાર વર્ગીકરણ કરો. **14**

અથવા

વિશેષણ એટલે શું? તેના પ્રકારો જણાવી, નામપદ સાથેનો તેનો સંબંધ સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 સમાસની વ્યાખ્યા આપી, તત્પુરુષ અને દ્વંદ્વ સમાસ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. **14**

અથવા

બૃહદ્ રચનાઓ એટલે શું? સંયુક્ત અને સંકુલ વાક્યોની રચના પદ્ધતિ વર્ણવો.

પ્રશ્ન-4 **ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)** **14**

1. ભાષાની વ્યાખ્યા અને તેની યાદૃચ્છિકતા
2. ગુજરાતી ભાષાના અનુનાસિકો
3. કૃદંત અને તેનાં કાર્ય
4. વ્યાકરણ શિક્ષણની આવશ્યકતા

પ્રશ્ન-5 **નીચે આપેલા પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (દરેકના બે ગુણ)** **14**

1. ગુજરાતી ભાષાના 'આદિકવિ' તરીકે કોનું બહુમાન કરવામાં આવે છે?
(A) પ્રેમાનંદ (B) હેમચંદ્રાચાર્ય (C) મીરાંબાઈ (D) નરસિંહ મહેતા

2. ભાષા અને અર્થ વચ્ચેનો સંબંધ કેવો હોય છે?
(A) તાર્કિક (B) અનિવાર્ય (C) યાદૃચ્છિક (D) કુદરતી

3. 'ક, ખ, ગ, ઘ' ધ્વનિઓ ઉચ્ચારણ સ્થાનની દૃષ્ટિએ કેવા છે?
(A) તાલવ્ય (B) કંઠ્ય (C) મૂર્ધન્ય (D) દંત્ય

4. 'સ, શ, હ' ધ્વનિઓ ઉચ્ચારણની રીત મુજબ કેવા ગણાય છે?
(A) સંઘર્ષી (B) સ્પર્શ (C) પાર્શ્વિક (D) પ્રકંપી

5. 'ભાષા - એક સામાજિક પ્રવૃત્તિ' - આ વિધાન કોના સંદર્ભમાં સમજાવવામાં આવ્યું છે?
(A) ભાષાની ઉપયોગિતા (B) ભાષાની ઉત્પત્તિ (C) ભાષાનું વ્યાકરણ (D) ભાષાની લિપિ

6. જીભના ભાગની દૃષ્ટિએ 'ઉ' કેવો સ્વર છે?
(A) અગ્ર સ્વર (B) પૃષ્ઠ સ્વર (C) મધ્ય સ્વર (D) વિવૃત્ત સ્વર

7. 'મ, ન, ણ' વગેરે ધ્વનિઓ કયા પ્રકારના છે?
(A) સંઘર્ષી (B) નિરનુનાસિક (C) પ્રકંપી (D) અનુનાસિક

******